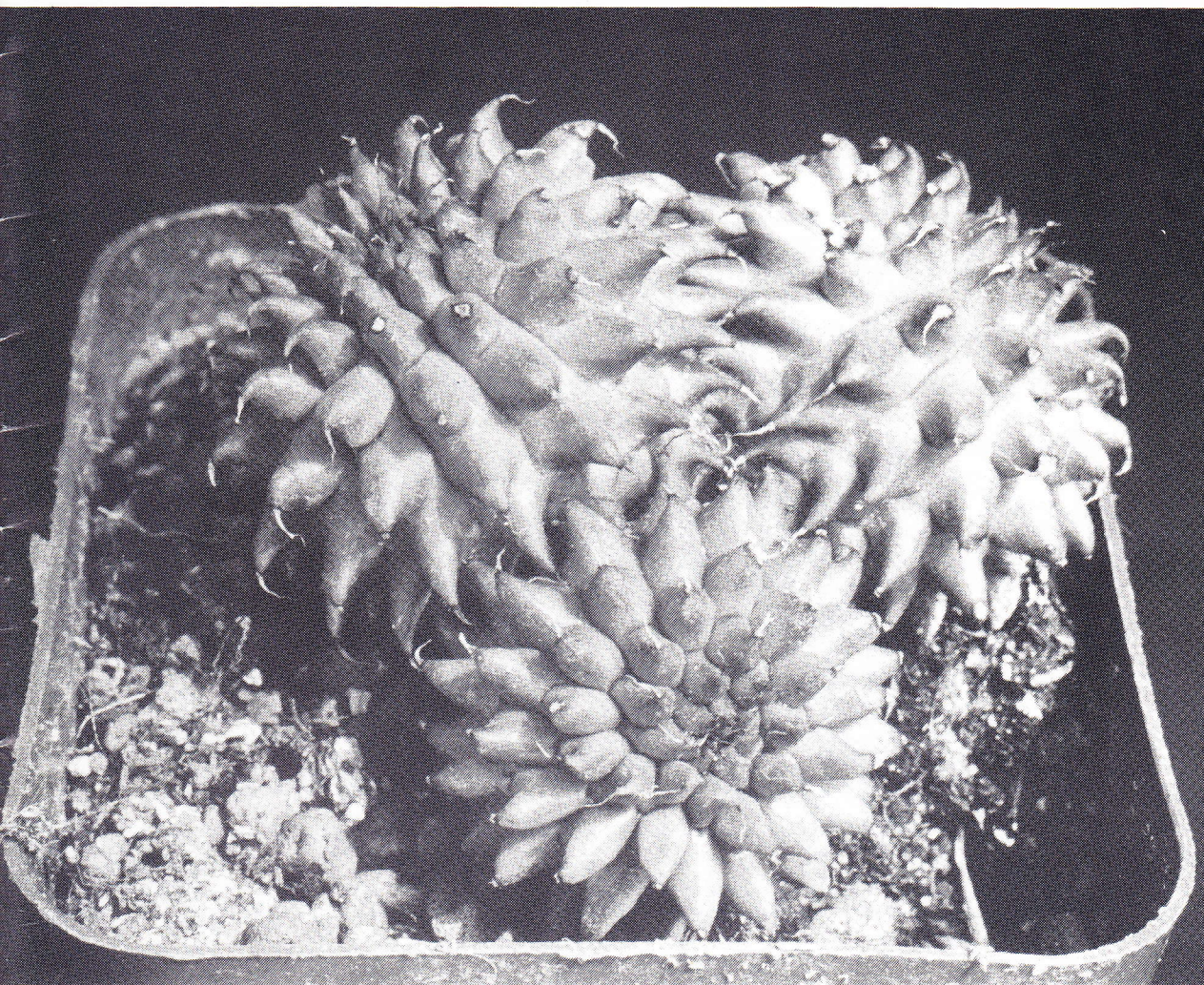

KAKTUS

1983

ARG. 18 — NR. 1

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., 2500 Valby

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 100 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2700 Brønshøj. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: ¼ side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: ¼ Seite 200 Dkr. - Price for ads.: ¼ page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Næstformand: Torbjörn Haldammen, Riset 1, S-734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Ekstern sekretær: Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart, telf. (09) 41 28 56.

Intern sekretær:

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2700 Brønshøj, telf. (02) 94 61 74.

Bestyrer af diateket: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tåstrup, DK-8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.

Bibliotekar: Hans Grønlund, Hornemanns Vænge 27, 3. tv., DK-2500 Valby, telf. (01) 17 16 01.

Redaktionsmedlemmer:

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, N-2013 Skjetten.

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.

Hans Keil, Lærkevej 17, D-2381 Ny Bjernt, Sydslesvig.

Hans Skovsgård, Klostervej 20, Breum, DK-7870 Roslev.

Georg A. Sydow, Amagerbrogade 299, st. tv., DK-2300 København S.

Redaktør af »Meddelelser fra N.K.S.«:

Find Aalbæk Madsen, Langedamsvej 11, DK-5500 Middelfart.

Kredsrepræsentanter:

Kredsrepræsentanternes navne og adresser er opført på bladets næstsidste side.

Forsidebilledet viser et smukt eksemplar af *Euphorbia suzannae*. Planten befinder sig i Peter Brandt Pedersens samling af euphorbiaer. Fotografiet er optaget af Hans Grønlund.

Red.

Euphorbia

Dette er 3. del af en artikelserie om slægten Euphorbia. Første og anden del blev bragt i KAKTUS 1982-3 og 1982-4.

Gruppe 10 ligner forrige, men adskiller sig ved at grene sig betydeligt og at have torne (egt. uudviklede blomster). Også disse planter er nemme, men er dog tilbøjelige til at være vintervoksere. Dette gælder især *E. loricata* (fig. 19), som er en dejlig lille, bonsailignende Euphorbia, som desværre ikke blomstrer særlig godt, men heldigvis er den ikke alt for svær at stiklingsformere. I Danmark er visse handelsgartnere begyndt at masseproducere *E. loricata*. Jo, det passer! Og dog, den *E. loricata* man får, er en *bubalina*-hybrid af hollandsk oprindelse, og det er jo noget helt andet og for os samlere en knap så god historie. Fig. 20 skulle forestille *E. eustacei*, men jeg er dog lidt i tvivl om plantens navn kan holde. I tvivl om plantens skønhed er jeg imidlertid ikke, og dertil kommer at omend den ikke vokser alt for hurtigt, så vokser den. Stiklinge slår nogenlunde an, hvis de tages sidst på sommeren. Ikke helt så udpræget vintervokser som *loricata*, hvilket igen får mig til at tvivle på navnet.

Gruppe 11 indeholder 3 planter: *E. fasciculata*, *schoenlandii* og *restituta*. Sidstnævnte ses næsten aldrig, men de to andre har været på vores frøliste flere gange. Min erfaring med *E. fasciculata* (fig. 21) og *schoenlandii* (fig. 22) er den, at de kan være lidt sarte 2-3 år fra frø, men deres hårdførhed tiltager med alderen. Mine planter klarer de lave temperaturer rigtig pænt, og de får til og med en hel del vand om vinteren i mildere perioder, idet de hos mig især vokser om vinteren. Formering: frø.

Gruppe 12 indeholder kun en art, *E. clavarioides*, og når den fra tid til anden ses, så er det især varieteten *truncata* (fig. 23). Køb den aldrig som importplante uden rødder med mindre man ikke har ekceptionel gode forhold til den. Den er meget svær at få rødder på, og den rådner uhyre let. Fra frø udvikler den sig rimeligt hurtigt til en lille tue. Forsigtig og mådeholdende vanding til alle tider. Formering frø - eller fra sideskud, om man ellers

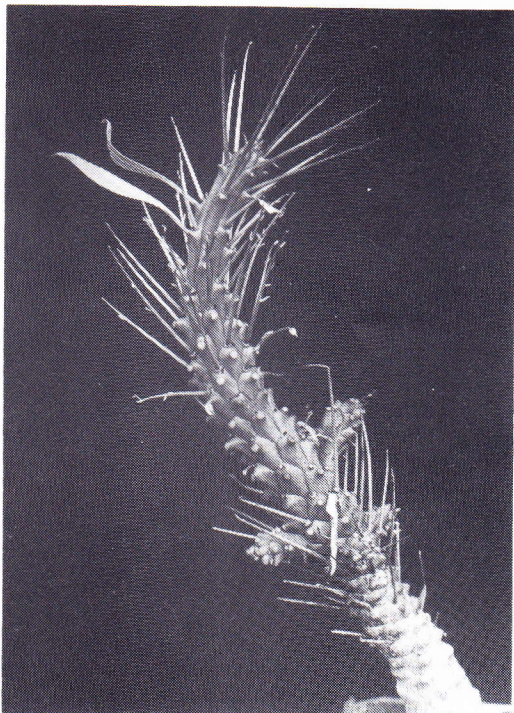
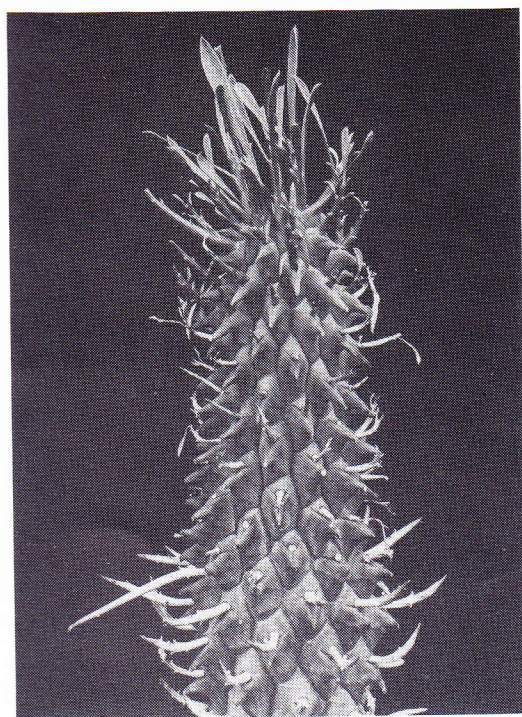
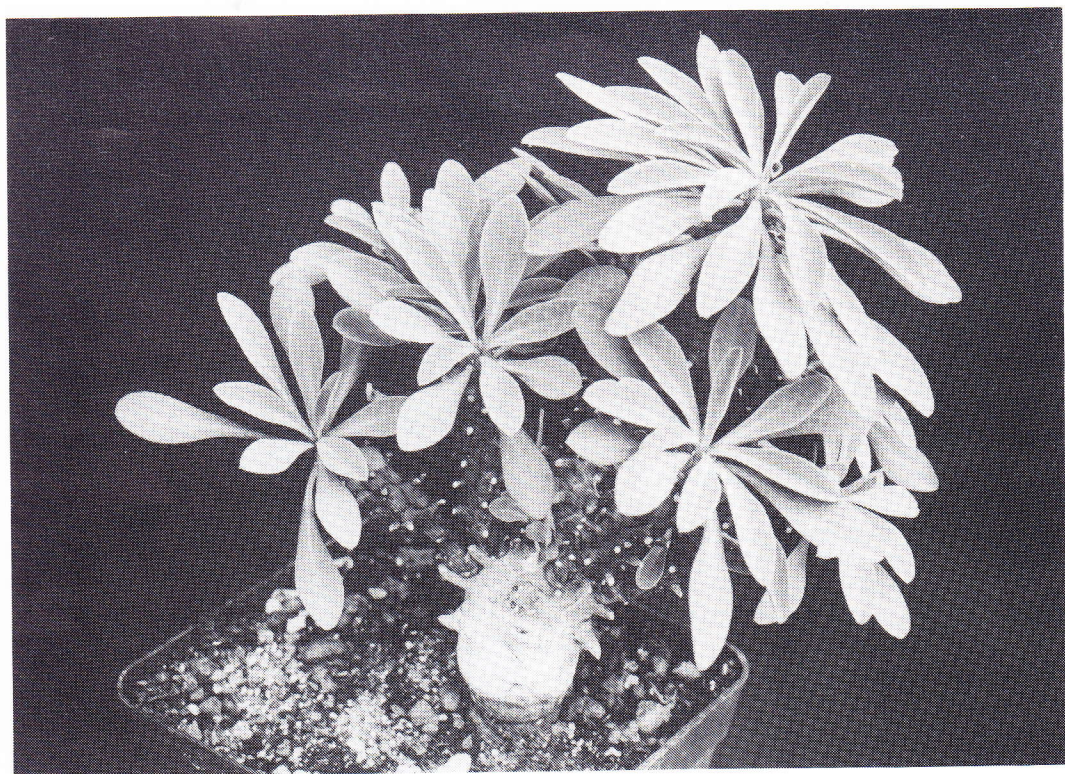

Fig. 19: *Euphorbias loricata* (HG fot.).

har hjerte til at skære i sådan en lille perle. Stiklinge er efter min erfaring meget svære at få rod på.

Gruppe 13 kaldes også - lidt hjerteløst af de kære botanikere - for de falske medusahoveder. På forsiden af KAKTUS, oktober 1975 er der et prægtigt billede af den almindeligste, men efter min mening også det bedste medlem af gruppen, *E. pugniformis*. Foruden at være nem i kultur, så dufter dens blomster ganske dejligt, hvilket langt fra er almindeligt blandt euphorbiaer. Den er meget nem at formere fra stiklinger. Derved adskiller de »uægte medusahoveder« sig fra de »ægte«.

Gruppe 14 er de egentlige medusahoveder, og forskellen mellem de ægte og falske kan som sagt for godt være lidt svær at se ved første øjekast. Men de ægte medusahoveders arme er mere hold-

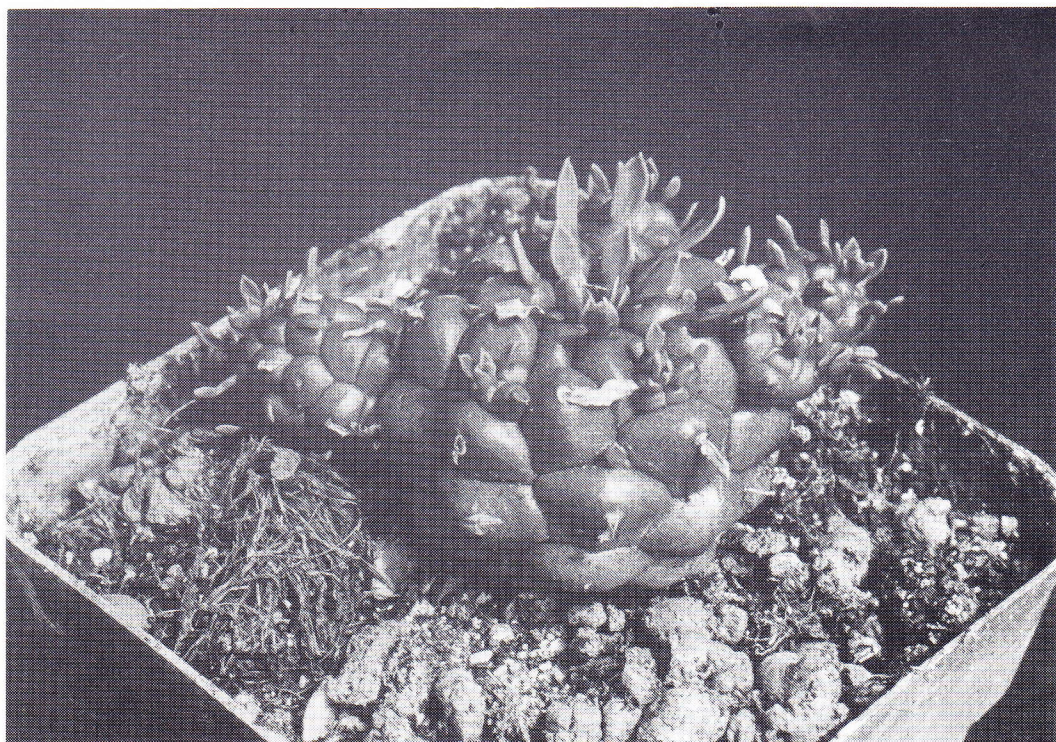

Fig. 23: *Euphorbia clavarioides* v. *truncata* (HG fot.).

bare og bladene er ikke nær så udviklede som hos de uægte. *E. inermis* (fig. 24 og 25) er en god repræsentant for denne gruppe, som lidt rutinemæssigt også må siges at være en dejlig nem, robust gruppe at dyrke. Gruppe 14 skal generelt have en anelse mindre vand end gruppe 13, idet de vokser en anelse langsommere. Formering: frø. Stiklingsformer kan, skønt det modsatte ofte læses, lade sig gøre, men stiklingerne udvikler sig atypisk og danner aldrig (?) *caudex*, og bliver kun til en ranglet arm. Jeg har hørt om et lille trick. Hvis man med en kniv sår vækstpunktet på en enkeltarm, så skulle der kunne dannes en ny plante, som så let (?) skulle kunne brækkes af og startes som en ny plante. Man skulle også, ved ligeledes at sår vækstpunktet, kunne få en arm til

at slå rod, og da vækstpunktet er såret, så danner stiklingen en *caudex*, som så begynder at sende grene ud i alle retninger. Jeg vil ikke påstå, at jeg ikke tror på de metoder, men jeg har blot aldrig selv prøvet dem. Måske - måske ikke. Andre virkelig gode medusahoveder: *E. caput-medusae*, *tuberculata* og *tuberculatoidea*.

Gruppe 15 er også - forstå det hvo som kan - medusahoveder, men her er bladene rudimentære (d.v.s. uudviklede) og blomsterstilkene bliver træagtige og holder sig længe. En god plante er *E. namibensis*. Andre virkelige godbidder er *E. multiceps*, *fusca* (fig. 26), *arida*, *pentops* og *decepta*, men de er desværre både ret svære i kultur og navnlig svære at få fat i. Figur 27 viser en plante i min samling, som jeg ikke længere kan huske, hvordan jeg er kommet i besiddelse af. Den kunne ligne *E. rudis* fra denne gruppe, men skal nok have et par år mere på bagen, før jeg tør udtale mig derom. Formering: frø.

Gruppe 16 kan jeg desværre ikke vise billeder fra, idet de to arter *E. namaquensis* og *E. multiramosa*

Figurtekster til billederne på side 4:

Fig. 20: *Euphorbia eustacei* (HG fot.).

Fig. 21: (nederst til venstre): *Euphorbia fasciculata* (HG fot.).

Fig. 22: (nederst til højre): *Euphorbia schoenlandii* (Helmut Broogh fot.).

Fig. 24: *Euphorbia inermis* (HG fot.).

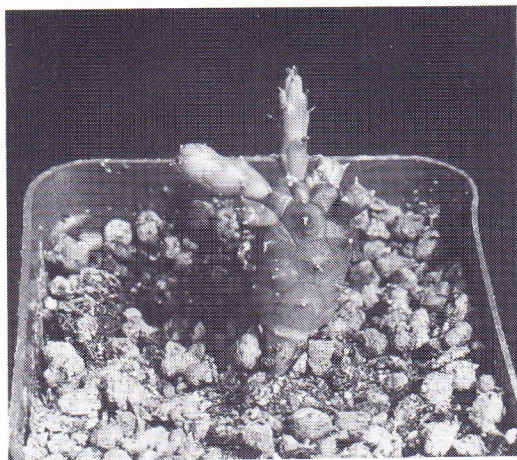

Fig. 25: Toårig frøplante af *Euphorbia inermis* (HG fot.).

er særdeles sjældne planter, som næppe findes ret mange andre steder end i visse botaniske haver samt hos samlere med et virkeligt velassorteret checkhæfte. Så meget ved jeg; de ligner gruppe 15, men *caudex* er dækket af tydelige, vorteagtige udvækster, hvilket ser betydeligt bedre ud end det lyder. Formeringen må som hos forrige gruppe være frø - hvem ville forøvrigt nænne at skære i sådanne planter?

Gruppe 17 indeholder nogle mindre og særdeles velegnede og lette formerbare medlemmer. De to kendteste, *E. ornithopus* (fig. 28) og *E. globosa*, bør være i enhver samling. *E. globosa*, som faktisk består af mere eller mindre kuglerunde led, er en virkelig sjov plante, som vi vil bringe et billede af ved en senere lejlighed. Når man vil formere den,

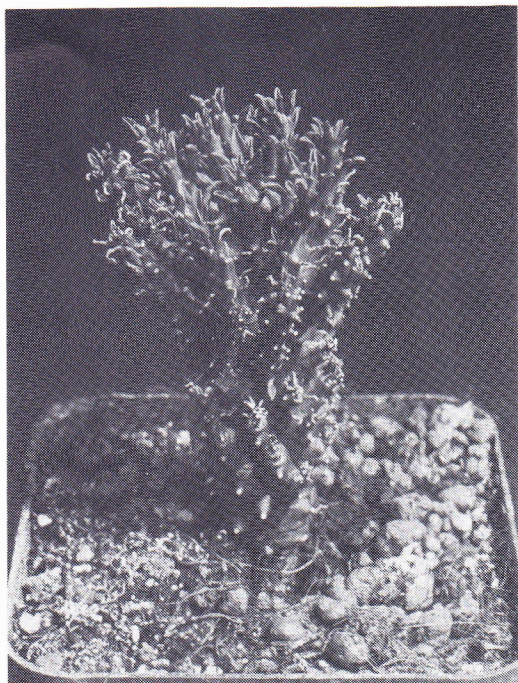

Fig. 26: *Euphorbia fusca* (HG fot.).

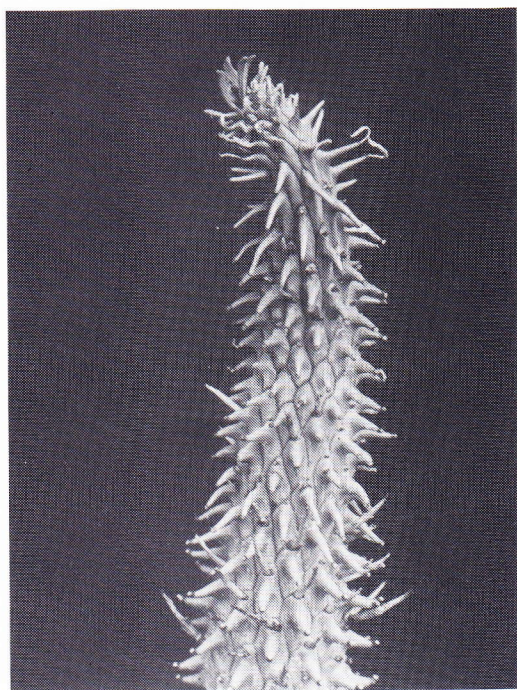

Fig. 27: *Euphorbia rudis* (HG fot.).

Fig. 28: *Euphorbia ornithopus* (Helmut Broogh fot.).

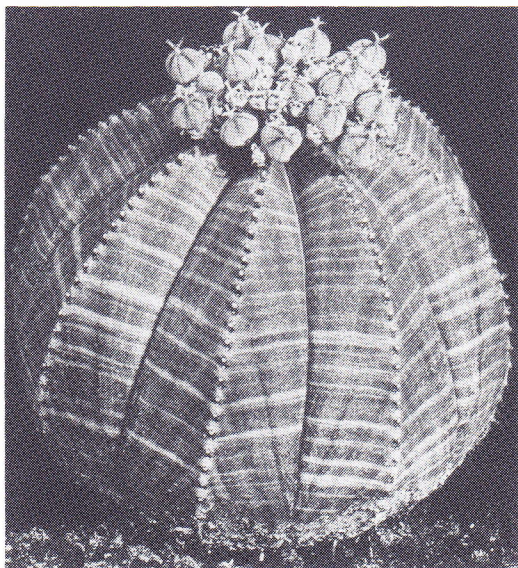

Fig. 29: Hunplante af *Euphorbia obesa* (Helmut Broogh fot.).

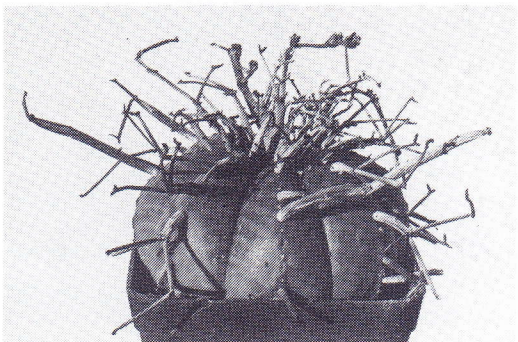

Fig. 30: *Euphorbia meloformis* (HG fot.).

så husk hvad der er op og ned. Min første stikling stod og så ked ud af det i meget lang tid. Så vendte jeg den om, og så kom den igang med både rødder og vækst. Formering: stikling.

Gruppe 18 er vel nok den mest attraktive gruppe overhovedet. Planter som især *E. obesa* (fig. 1 og 29), den næsten helt lignende men uhyre sjældne *E. symmetrica*, *E. meloformis* (fig. 30 og 31), *E. valida* (fig. 32) og *E. suzannae* (fig 33 og forsiden) er meget og med rette eftertragtede planter. Lykkeligvis er de også såre nemme og kan anbefales til alle, erfarne som begyndere, til vindueskarmen som til drivhuset. De tåler lave temperaturer, de tåler høje. Den agtværdige dame på figur 1 (KAKTUS 1982-3 side 64) fik $\pm 6^{\circ}\text{C}$ nytårsaften 1979, og hun lever endnu. Lidt mærket, javel, men damer behøver ikke at ligne glansbilleder, vel? Det kan godt være lidt vanskeligt at se forskel på *E. meloformis* og *E. valida*. *E. meloformis* skal have roerod, den skal virke lavere med hensyn til vækstpunktet og den fortræde blomsterstand holder kortere tid end hos *E. valida*. Helt ærligt, jeg finder forskellene lidt søgte og føler mig meget, meget overbevist om, at *E. valida* er en plante stående i en potte med en etiket med inskriptionen: *E. valida*. *E. meloformis* er en plante, der står i en potte med etc., etc. De er nu nok en og samme plante! *E. suzannae* skal vandes mere forsigtigt, idet dens rodet kan være lidt sart. Dette fremgår også af figur 33, der viser planten podet på *E. submammillaris*. Formering: frø og om man kan få sig selv til det, stiklinge fra de tueformede arter.

(fortsættes)

Peter Brandt Pedersen

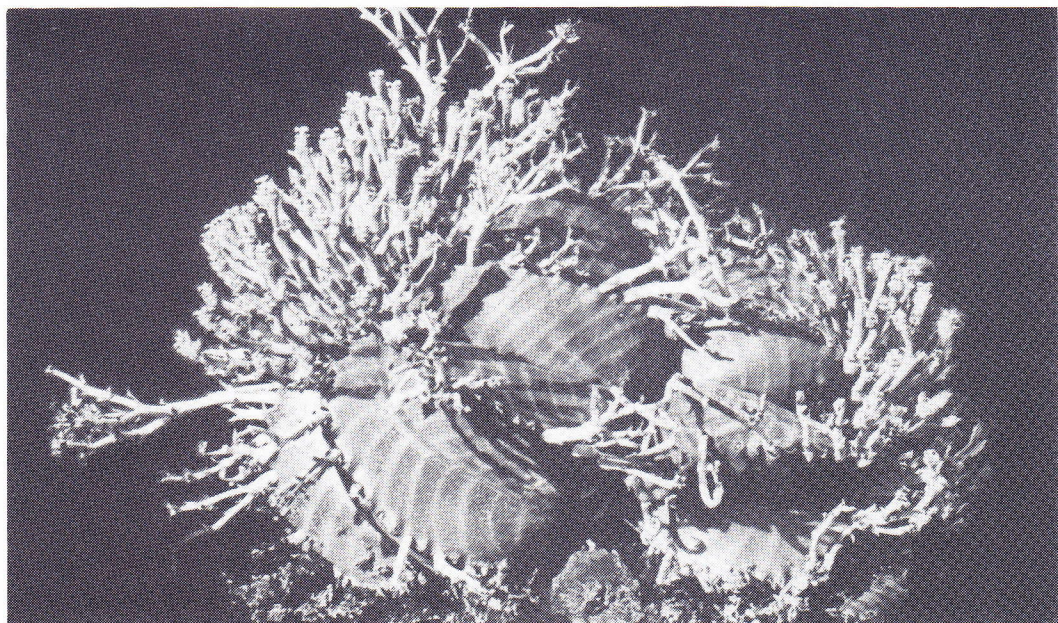

Fig. 31: *Euphorbia meloformis* (Helmut Broogh fot.).

Fig. 32: *Euphorbia valida* (Helmut Broogh fot.).

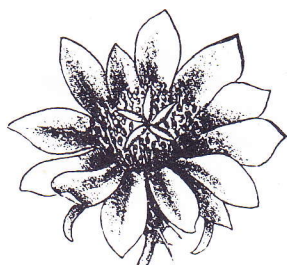

Fig. 33: *Euphorbia suzannae* (HG fot.). Se også illustrationen på forsiden af bladet.

Om hårdføre kaktusser

Coryphanthaer

Foranlediget af herr John Jansen's interessante indlæg om *Coryphantha rosea* (i KAKTUS1982-4), hvis korrekte navn er *Coryphantha vivipara v. rosea* (Clokey) L. Benson, finder jeg det passende igen at henlede opmærksomheden på en vigtig faktor vedrørende hårdføre kaktus: Sørg altid for at få planter eller frø fra de nordligste områder eller fra meget højtliggende områder, idet mange af de hårdføre arter har et meget stort udbredelsesområde.

Alle varieteterne af *Coryphantha vivipara* er hårdføre, hvis man får eksemplarer fra den nordligste del af udbredelsesområdet eller fra højtliggende bjergområder.

Coryphantha vivipara v. vivipara (Nuttall) Britton & Rose findes i Canada, Oregon, Montana, Minnesota, Kansas, Utah og endnu sydligere - i højder mellem 300 og 2400 meter over havets overflade.

Coryphantha vivipara v. radiosa (Engelmann) Backeberg findes i New Mexico, Texas og Oklahoma i op til 2400 meters højde.

Coryphantha vivipara v. bisbeeana (Orcutt) L. Benson er mere sart, da den kun forekommer i Arizona og New Mexico i op til 1600 meters højde.

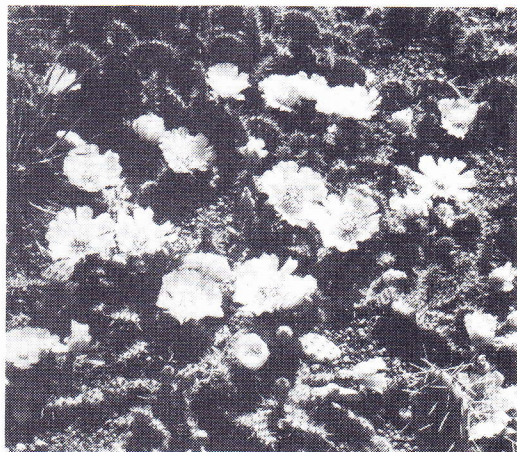
Coryphantha vivipara v. arizonica (Engelmann) W.T. Marshall er mere anbefalelsesværdig; men igen: kun planter fra Utah og Colorado - og helst fra et par tusinde meters højde.

Coryphantha vivipara v. desertii (Engelmann) W.T. Marshall, der vokser i Utah og Arizona er ligeledes anbefalelsesværdig.

Coryphantha vivipara v. alversonii (Coulter) L. Benson findes i Arizona. Den bør også prøves.

Coryphantha vivipara v. rosea er nok en af de mest hårdføre af varieteterne, da den findes i områder, der ligger helt oppe i 2700 meters højde over havets overflade.

Udover de ovenfor nævnte varieteter er der nogle stykker, som det også vil være et forsøg værd at afprøve på vore breddegrader. Som vort medlem, herr John Jansen, så rigtigt skriver: køb frøet, hvis det dukker op; planterne er sjældne og ofte totalfredede. Indenfor nogle få år håber jeg dog at være kommet så langt med mit eget forsøgsarbejde, at der kan blive noget materiale tilovers til vore medlemmer.

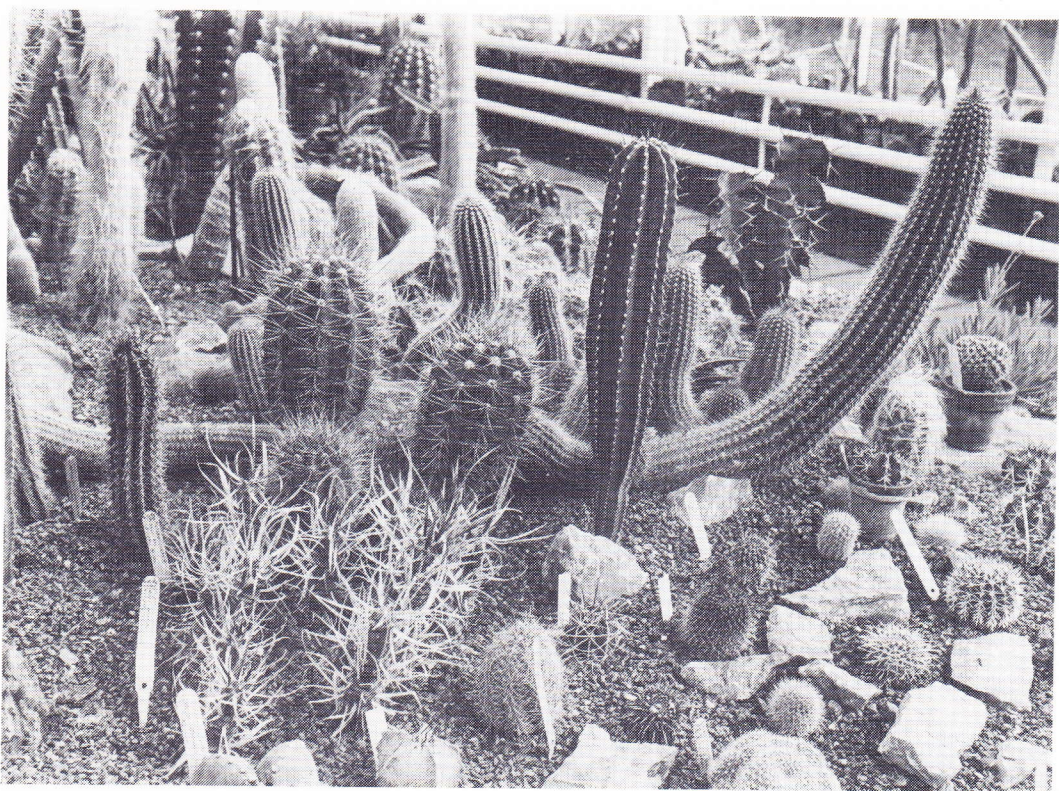
Opuntia »smithwick«

En dag blev jeg kontaktet af vores kære redaktør, der gerne ville vide, hvad en *Opuntia »smithwick«* var for en plante. Han var ved at gennemgå en artikel, hvor dette navn forekom (artiklen er offentliggjort i KAKTUS 1982-3 side 56-57 - red.); men han kunne ikke finde nogle oplysninger om planten i litteraturen og bad derfor mig om at skrive lidt om »smithwick«:

Opuntia »smithwick« er en naturhybrid, som jeg indførte fra Dakota, USA, i 1970. Det er en krydsning mellem *Opuntia humifusa* og *Opuntia fragilis*. Navnet har den fået efter en lille flække langt ude på landet i Dakota. Hér boede en ener og eneboer af indiansk afstamning, hvis hele liv var kaktus og den lokale flora. Vi skrev sammen en del år, og han skaffede mig en del lokale planter. Allerede dengang var han 85 år, så efter at hans mange hilsener nu er ophørt anser jeg ham for at være gået til de evige jagtmarker.

Det store staudegartneri Kayser & Seibert i Darmstadt har til brug for deres katalog købt dias af mig af »smithwick« - samt planter til opformering. Det er den bedste, mest hårdføre og mest blomstervillige kaktus, der findes - selv på nordsiden vil den blomstre. Fotografiet er optaget i min have og viser en smuk gruppe »smithwick« i blomst.

Georg Sydow

Den dekorativa plantan nedtill t.v. är en *Tephrocactus articulatus* v. *papyracanthus*.

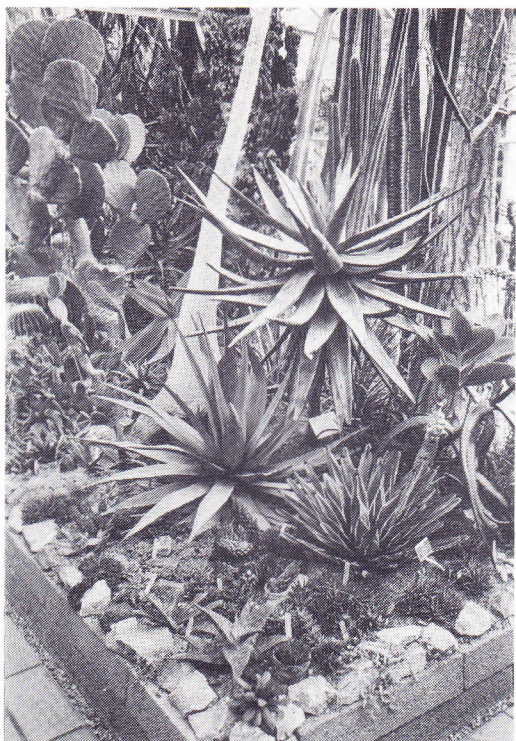
Lunds Botaniska Trädgård

Är man intresserad av kaktus och andra suckulenter, är det alltid trevligt att titta på samlingar i botaniska trädgårdar, där det ofta finns fina planter, som växt sig stora under idealiska förhållanden.

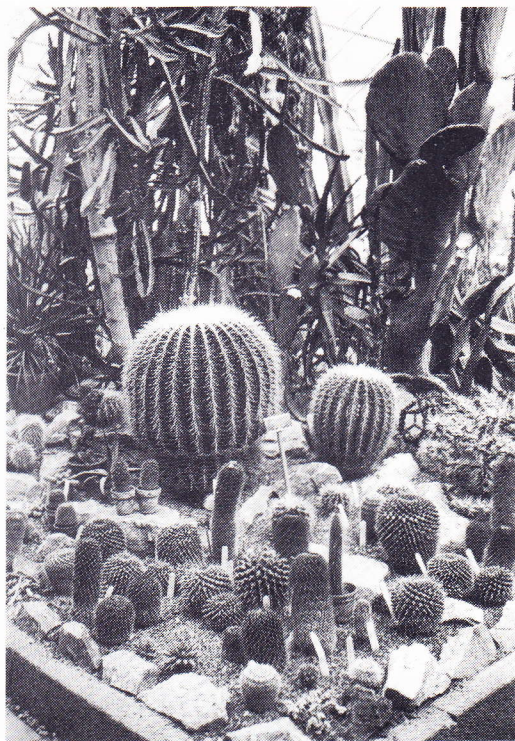
I sydsverige har vi ganska nära till Botanisk Have i Köpenhamn och det finns också en suckulentsamling i Göteborg. Men en samling som kanske inte är så välkänd finns mitt i Skåne, i Lund. Bland mycket annat i Lunds Botaniska Trädgård finns också ett suckulenthus, som visserligen inte kan jämföras med Köpenhamns i storlek, men ändå är en oas för oss kaktusälskare i Skåne.

De flesta som är intresserade av kaktus, är i regel också intresserade av spännande växter i allmänhet och i Lunds Botaniska Trädgård finns det mesta, både ute och i växthusen. Flera växthus är fyllda av tropiska växter och man kan även njuta av en stor samling Orkidéer.

Men mest spännande för oss som älskar »de taggiga» är givetvis suckulenthuset. Innanför dörren möts man först av en avdelning för *Rhipsalis* och andra epifytiska kaktus. De flesta planterade i hängkorgar. En bit längre in längs väggen finns många arter av *Ceropegia*, främst de hängande och slingrande arterna, med sina fantastiskt formade

Mäktiga *Agave*-rosetter. Nere till höger en av de vackraste, *Agave victoria-reginae*. Bakom den skymtar en stor *Cissus juttae*.

Framför »de obligatoriska» kuddarna av *Echinocactus grusonii* trängs små *Mammillaria*er och i bakgrunden reser sig stora trädformiga *Opuntia*.

blommor. Vid motsatta gavelväggen hittar man flera arter av knölsuckulenter, t.ex. den vackra *Testudinaria elephantipes*. Längs långsidan på bord nära glasen trängs små fröplantor på tillväxt och det stora utrymmet mitt i växthuset utgörs av en rejäl bädd med både kaktus och suckulenter friplanterade.

En imponerande *Beaucarnea* sträcker sig upp mot taket, en nästan meterhög *Cissus juttae* och pampiga Agaver, bl.a. en härlig boll av *victoria-reginae*, tillhör det som får hjärtat att klappa fortare. De obligatoriska stora pelarna av *Cereus*arter och stora trädformiga *Opuntia* finns också i friplanteringsbädden.

Under rundvandringen träffade vi intendent Lennart Engstrand och bad honom berätta om suckulenthuset.

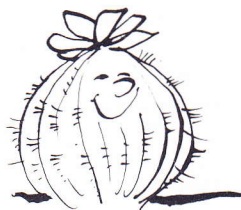
- Et suckulenthus i någon form, har funnits i trädgården ända sedan starten 1865.

- Plantorna tillkommer främst genom fröuppdragning. Det sker ett omfattande byte av frö mellan botaniska trädgårdar världen över.

- En mycket intressant planta, som vi lyckades dra upp från frö för ung. 10 år sedan är *Welwitschia mirabilis*. Den anses vara mycket svår i kultur, särskilt i fröplantstadiet, men här trivs den uppenbarligen och växer till med sina två långa bladgir-langer, berättar Lennart Engstrand.

Vi lämnar till slut suckulenthuset och går mot utgången genom det angränsande växthusets tropiska växtlighet, med jättelika Cykaspalmer, Tillandsior och andra Bromeliaväxter som trivs i den fuktvarma luften.

Kjell-Erik Nilsson
Axel Danielssons väg 306
S-214 82 Malmö

Frøformering II (kunstlys)

I serien: »Sukkulenter for begyndere«, skrev Hans Grønlund i det første kapitel (»Frøformering«, KAKTUS 1981-1) om frøformering af sukkulenter under dagslysforhold, således som det almindeligvis foretages i en vindueskarm. Den følgende artikel fortæller, hvorledes frøformering kan ske under kunstlysforhold.

Det kan ved almindelig frøformering af sukkulenter under dagslysforhold, bedst betale sig at så tidligt om foråret. Derved sikrer man planterne en lang vækstsæson, før de skal igennem den første vinterhvil. Det er min erfaring, at det er den første vinter, der slår flest frøplanter ihjel. Hvis frøplanterne har haft en lang vækstsæson, er de blevet store, og så er tabet af planter ret beskedent. Da der imidlertid kræves både tilpas lys og varme, for at få en tilfredsstillende spiring og vækst, er der her i landet naturlige grænser for hvor tidligt (eller hvor sent) på året, man kan starte med frøformering i en almindelig vindueskarm. Specielt når det drejer sig om arter der spirer langsomt, vokser langsomt eller arter med meget små kimplanter, ville det være rart at kunne så tidligere, f.eks. i december. Hvis frøet skal være meget friskt for at spire, kan det være nødvendigt at så allerede så snart frøene er modne, om sommeren eller om efteråret. Til gengæld, kan man så nemt få et problem med at overvintrere de små kimplanter det første år, i vindueskarmen, på grund af vinterens kulde og mangel på lys.

Begge problemer, tidlig såning eller sen såning med påfølgende overvintring, kan løses ved at anvende kunstlys istedet for naturligt lys. Under kunstlys kan man så, formere og drive sukkulenter hele året, så selv for dem uden vindueskarm er der muligheder.

Proceduren omkring selve såningen, såsom vækstmediets type og tilberedning, vanding, prikling osv., såvel som den videre pasning af de små planter, kan principielt foregå som skitseret af Hans Grønlund (KAKTUS 1981-1). Jeg har dog på visse punkter, til brug ved kunstlysformering, ændret metoden. De grønne, tynde, 6×6 cm plastpotter man kan købe i Brugsen (eller plastpotter af tilsvarende størrelse), fyldes **halvt** med Robbedalegrus, muregrus eller andet rent grus med en kornstørrelse på 0,5-2 millimeter, efter at der er lagt 0,5 cm **let** knust Leca el. lign. i bunden. Robbedalegrus (aquarieforretninger) eller mure-

grus (byggemarkeder) er næsten sterilt i sig selv, så det skulle ikke være nødvendigt at bage det. Synes man alligevel det er nødvendigt, kan man glæde sig over at det ikke lugter. Det kan være nødvendigt at skylle støv, slam eller ler ud af gruset, i en spand, inden det fyldes i potterne. Det kan også være en god idé at sterilisere frøene, ved et ophold på 2-5 minutter i 3% brintoverilte. Frøene frafiltreres i et kaffefilter, og tørres på et stykke toiletpapir.

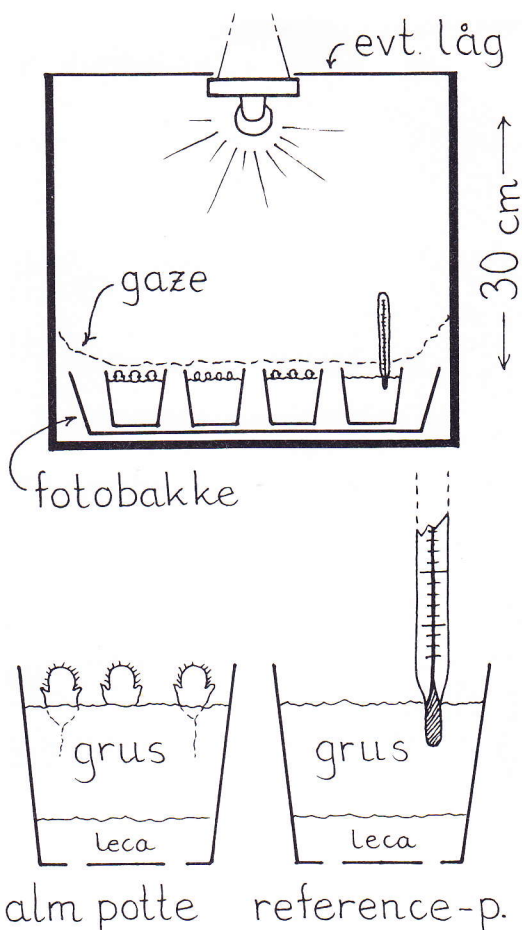
Frøene drysses ud på overfladen af gruset, der derefter klappes med en plan klods af passende størrelse, således at frø og grus er i god kontakt med hinanden. Potterne stilles i en fotobakke el. lign., og vandes nedefra ved at bakken fyldes helt eller delvist med vand. Der må godt blive stående omkring 1 cm vand i bunden af bakken indtil frøene er spiret og i den første tid derefter. Senere bør der kun stå vand i bakken når man vander.

Fotobakken med potterne henstilles i en kasse af træ eller pap, eller i et aquarium, og potterne dækkes med et stykke gazestof (fås på apoteket i metermål), se figuren. Når alle frøene er spiret kan det være nødvendigt at fjerne gazen for at give planterne lys nok, men det kan også være omvendt, at man skal lade gazen blive for at dæmpe lyset en smule. Man må prøve sig frem. Bliver planterne blårøde, får de for meget lys. Man skal heller ikke være alt for rask med at fjerne gazen, idet den sørger for fugtig luft omkring de små planter, indtil de har fået ordentlige rødder. Kassen stilles det varmeste sted i huset, hvor man samtidig kan holde ud at have et lysstofarmatur hængende over, eller bedre i kassen. Det bedste er en kasse der er så stor og høj, at hele armaturet kan være i kassen og alligevel hænge ca. 30 cm over potterne. På denne måde opnår man at al lysenergien bliver til varme nede i kassen (det kan være nødvendigt at lægge låg på kassen), samtidig med at man undgår generende reflekser fra lysstofrørene ud i rummet. Ved at hæve eller sænke armaturet, kan man finde frem til en position af armaturet der giver omkring 30°C i en referencepotte, der er henstillet blandt de andre potter. Referencepotten er identisk med de andre potter, blot er der ikke sæt i den, og så har den et termometer med den følsomme del anbragt i den øverste centimeter af gruset. Ved hjælp af referencepotten kan man til stadighed kontrollere at temperaturen holder sig på godt 30°C, når lyset er på, og man kan ved at

pille lidt med en finger i grusoverfladen, også kontrollere om fugtigheden er optimal. Der må, nå planterne er vokset lidt efter spiringen, ikke stå vand imellem gruskornene, bortset fra når man vander, men gruset skal nærmest være så fugtigt som når man bygger sandslotte, dvs. sammenhængende. 1 eller 2 lysstofrør på 20 W, giver rigeligt lys og varme, og det skulle ikke være svært at finde en papæske med en længde der er tilstrækkelig til at kunne rumme et 20 W armatur. Armaturet kan købes færdigt, eller man kan bygge det selv, det sidste er det billigste. Et aquariearmatur kan naturligvis også anvendes. Farven på det anvendte lys er ikke så afgørende så længe der er tale om kimplanter, blot det ikke er alt for infrarødt eller gult. Grønt er naturligvis helt udelukket. Glødelamper er således uanvendelige, hvorimod de almindeligvis, i beboelser, anvendte lysstofrør er udmærkede. Det gælder lysstofrør med farvebetegnelserne: »Varmhvidt de luxe«, »Hvidt de luxe« eller »Natural de luxe«. Derimod er følgende røer uegnede: »Dagslys«, »Hvidt«, »Varmhvidt«, »Intima de luxe«, »Miljø«, »U-hvidt« og endelig de blårøde fluora, farvekode 77, grolux, etc. De sidste blårøde røer, samt det ovenfor nævnte »Dagslys« er derimod, hver for sig eller kombineret, velegnede til større planter, vi kan godt kalde dem voksne, der skal have en større andel af blåt lys og en større lysstyrke end kimplanter.

Lyset skal være tændt 12-14 timer, i een sammenhængende periode i døgnet. Når planterne får torne, vil det være en fordel om forskellen mellem dag og nattemperaturen kunne blive 15-20°C, det vil stimulere væksten, selvom planterne nu nok skal vokse selvom forskellen kun er 5-10°C. Man kan eventuelt bære kassen med planter og det hele ud i køkkenet, eller andet køligt sted om natten.

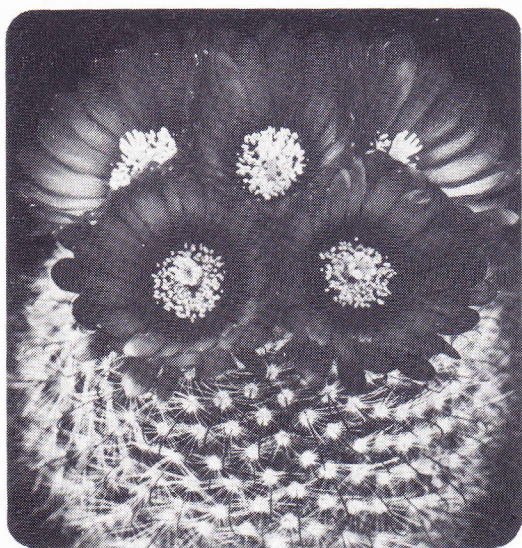
Som eksempel på en plante, som jeg selv med held har dyrket under kunstlys, kan nævnes *Euphorbia obesa*, hvis frø skal være meget friske for at give en rimelig spiringsprocent. *E. obesa*, sået om sommeren eller om efteråret, hvor frøet er 0-3 måneder, spirer 100% og kimplanterne er store og vokser hurtigt, den første tid til 5 øre størrelse, men derefter går det utroligt langsomt. Imidlertid er det let at føre dem gennem vinteren, under kunstlys, og så sætte dem i vindueskarmen i slutningen af marts. Man skal blot huske at skygge planterne af i den første tid, hertil er gaze velegnet, og gradvist over nogle dage vende dem til det kraftigere lys. Det gælder i det hele taget: kunstlys er en nødløsning, de små planter skal have dagslys så hurtigt forholdene er til det, det giver den bedste vækst.

Det betyder imidlertid ikke, at man ikke kan dyrke sukkulenter i længere tid under kunstlys. Følgende planter blev sået og holdt under kunstlys i 2 år (2 vintre): *Melocactus azureus*, *Echinofossulocactus lancifer*, *Homalocephala texensis*, *Astrophytum capricorne v. senile*, *Turbinicarpus polaskii*, *Gymnocalycium hybopleurum*, *Ferocactus glaucescens*, tillige med forskellige agaver og mesembryanter. Planterne voksede meget langsomt, men da de efter 2 års forløb blev sat under dagslys, steg væksten til den normale hastighed. Derfor: prøv med kunstlys, det kan godt lade sig gøre. Det kan ikke undgås at man har lidt uheld i starten, men efter lidt erfaring finder man hurtigt ud af hvorledes planterne skal passes, og da er det en spændende udvidelse af stuekulturens muligheder.

Bruno B. Toxwenius
Herstedvesterstræde 70
2620 Albertslund

Parodia sanguiniflora

I slægten *Parodia* finder man nogle af de smukkeste sydamerikanske kaktusser. Disse planter er bemærkelsesværdige ved deres meget attraktive tornedragter og deres store lyst til at blomstre.

Parodiaer er meget populære blandt kaktussamlere, skønt der eksisterer delte meninger om, hvor lette de er at holde. Man hører ofte klager over, at de for let mister rødderne. Det var jeg også ude for med mine første parodiaer; men efter at jeg gik over til at plante dem i lave potter eller skåle, har jeg ikke været ude for dette problem. En af mine planter havde mistet sine rødder i en normal potte, hvorfor jeg »midlertidigt« flyttede den over i en meget lav frøskål for at få nye rødder på den. Der har den nu stået i mere end 16 år, og den gror og blomstrer meget fint. Jeg bruger en jordblanding med meget grus og tørvestrøelse og giver planterne forholdsvis meget vand i hele vækstperioden.

Begynder man at samle Parodiaer, vil man træffe på en forvirrende masse navne på planter, som påstås at være forskellige. Nye navne kommer stadig til; men hovedparten af disse navne dækker

ikke over nye arter. Det påstås, at der er over 200 forskellige arter af *Parodia*. Jeg mener, at det vil være mere sandt at sige, at der er mere end 200 navne. Min egen samling er meget begrænset; men jeg mener, at jeg har nogle af de mest attraktive og taknemmelige arter. Favoritterne i mit eget drivhus er: *Parodia maxima*, *P. suprema*, *P. cintiensis* og *P. sanguiniflora*, og man kan ikke komme bort fra, at *P. chrysacanthion* og *P. nivosa* også er meget smukke arter.

Parodia sanguiniflora stammer fra Salta, Argentina, hvor den oprindeligt er indsamlet af Fric, som kaldte den *Microspermia sanguiniflora* på grund af dens meget små frø. Backeberg gav den første, rigtige botaniske beskrivelse af den i 1934. Planten blomstrer i det sene forår eller den tidlige sommer. Som artsnavnet siger, så er blomsterne blodrøde.

Den tilhører de krogtoernede parodiaer. I lighed med de øvrige arter i slægten har den meget små frø, så den er slet ikke så let at formere på denne måde. Størst succes vil man nok få ved at anvende den såkaldte »sealed bag«-metode, hvor frøene sås i en potte med fugtig jord, der derefter stilles i en lukket plasticpose i drivhuset. Da planterne skal stå i længere tid i posen, er det nødvendigt at jord og potte er steriliseret ordentligt inden såningen.

Parodia sanguiniflora vil efterhånden blive en ret stor plante; men den kan klare sig i mange år i potter med en diameter på under 15 cm. Der er ingen særlige problemer med at holde den; blot man tager hensyn til, at den bedst kan lide lave potter eller skåle. Når den har blomstret, skal man være lidt forsigtig med at fjerne de visne blomster. Træk forsigtigt i dem og lad dem sidde, hvis de ikke »slipper« forholdsvis let.

Planten på billedet befinder sig i Helmut og Christiane Broogh's samling i Wattenscheid, Vesttyskland.

E.W. Putnam

Fotografi: Helmut Broogh
(Oversættelse: HG)

Arne Pedersen in memoriam

Hér ind under jul døde Arne Pedersen i Lunderskov efter lang tids sygdom. Selv om Arne ikke var medlem af N.K.S. (det var hans kone, Rigmor), var det dog Arne, der tog sig af deres store, flotte samling af kaktus. Hans kærlighed stod især til slægten *Gymnocalycium*; en samling som han med stolthed viste frem. Vi er mange, der med taknemmelighed husker den gæstfrihed, der blev os til del, når vi besøgte Arne & Rigmor i deres hjem.

På det lokale plan - i Syd- og Sønderjyllandskredsens - var både Arne og Richard altid parate med gode råd eller hjælpende hænder. Vore tanker går til de to familier, der i Arne og Richard har mistet gode venner. Vi vil altid mindes de to mænd med taknemmelighed.

Richard Krag in memoriam

På besøg i København i juleferien hos familien døde Richard Krag pludselig, 72 år gammel. Richard tog i den tid, han var medlem af N.K.S., næsten altid del i de ture, der blev arrangeret til udlandet, og han var også at finde, når der blev kaldt til årsmøde. Det var ikke så meget de rigtige kaktusser Richard sværmede for, men de »levende sten«. Han havde især kastet sin kærlighed på slægten *Lithops*, som han havde en stor samling af.

På Syd- og Sønderjyllandskredsens vegne
Thomas Nissen

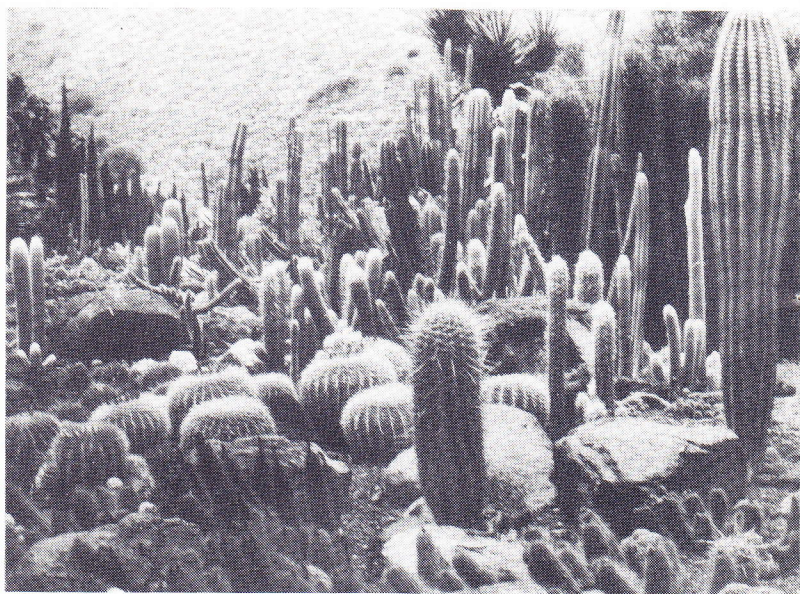
De kanariske Øer ligger i Atlanterhavet - noget mere end 100 kilometer fra Nordafrikas kyst. Øgruppen består af: Tenerife, Fuerteventura, Gran Canaria, Lanzarote, La Palma, Gomera og Hierro. Engang i fortiden er de dukket op af havet som glødende vulkaner. Denne voldsomme dannelsesmåde præger stadig øernes udseende, og nogle af vulkanerne er endnu aktive, selv om de har holdt sig i ro i mange år. Trods det, at øerne er dannet på samme måde og ligger forholdsvis tæt ved hinanden, så har de hver især deres ejendommeligheder og tillokkelser. De forskelligartede landskaber veksler mellem storslåede klippemassiver, vulkanske kratere, større eller mindre stenørkener, opdyrkede dale og imponerende skovpartier. Øerne ligger på omtrent samme breddegrad

som Ægypten og Florida. Gennemsnitstemperaturen på øerne ligger hele året mellem 17 og 25°C. Denne lille variation betyder, at man meget sjældent registrerer særlig høje eller lave temperaturer; klimaet er altid mildt og forårsagtigt. Fra maj til august regner det næsten ikke; nedbøren kommer hovedsagelig i tidsrummet fra oktober til marts, men aldrig som længere perioder med regn. I turistbrochurerne kaldes øerne for: »Det evige forårs øer«.

Allerede før vor tidsregnings begyndelse, i oldtiden, var øerne kendt af søfarerne fra Fønikien, Karthago, Grækenland og (senere) Arabien. Disse nationer handlede med beboerne på øerne. Blandt oldtidens forfattere kalder Homér i sin Odysse øerne for Elytion (»de saliges øer«, et slags paradis - *red.*), og Herodot kalder øerne for hesperidernes haver (hesperiderne var en slags nymfer, som vogtede nogle gyldne æbler, der kunne give evig ungdom - *red.*). Øerne blev også lovprist af andre oldtidsforfattere som f.eks. Platon, Aristoteles, Plutarch og Plinius med beskrivelser som »de lykkelige øer« og »de saliges øer«. Ptolemæus kalder øerne for »verdens ende«. Tidligere mente man ...og nogen mener det stadig, at øerne er resterne af det sunkne sagnrige, Atlantis - en teori, hvor moderne kendsgerninger er kombineret med gammelt sagnmateriale. En kendsgerning er det, at oldtidens og middelalderens søfarere på øerne hentede farve-laver (en slags planter - *red.*) til

De meget smukke blomster på *Ceropegia bians* (se KAKTUS 1982-2).

Kaktussamlingen i Tafira Alta som den så ud i 1981.

fremstilling af det kostbare purpurfarvestof (der dengang var mere værd end guld!). De hentede også den røde harpiks fra »drageblodstræet« (*Draecena draco*). Dette stof anvendtes i medicinen og ved datidens døde kult (mumificering af lig).

Øernes urbefolkning kalder man for guancher. De blev udryddet i blodige kampe i det 15. århundrede, da spaniere og franskmænd koloniserede øerne. På sin rejse til Amerika gjorde Columbus holdt på Gran Canaria, Gomera og Hierro. Her lastede han bananer, figner, meloner, sukkerrør, appelsiner og citroner, samt høns, får og geder. På denne måde kom disse planter og dyr til den nye verden, Amerika, og bredte sig i disse lande. Vidste De det, kære læser?

Det siges, at øernes navn kan afledes af det latinske *canis* (hund). Man fortæller, at kongen af Mauretanien (i dag: Marokko), Juba 2., fik foræret nogle meget smukke hunde fra disse øer. Deraf navnet: De kanariske Øer = Hundøerne. Denne kong Juba gav også euphorbiaerne dette navn for at ære sin velnærede livkok, Euphorbos. Blandt øernes endemiske euphorbiaer minder *Euphorbia regis-jubae* om denne mand, der både var konge og videnskabelig forsker. Han fremstillede medicin af *Euphorbia canariensis* og *Euphorbia resinifera*;

medicin der endnu af og til bruges inden for veterinærmedicinen.

Har vi brug for at vide noget om alt dette, når vi besøger øerne som turister?

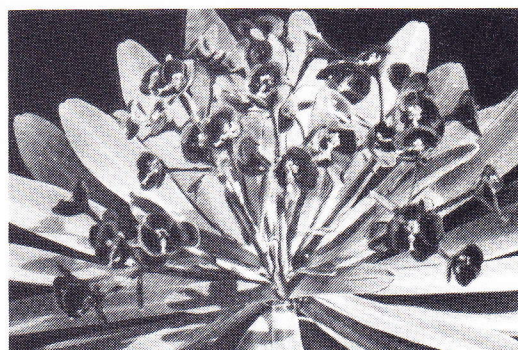
I museerne viser man gamle genstande fra guanchernes tid. På Gran Canaria kan man se nogle hulesystemer, der engang var boliger og helligdomme for dette folk. I Las Palmas står stadig Columbus' hus. Klipperne, skovene og markerne viser den naturens rigdom, som altid har karakteriseret øerne. Selv den righoldige endemiske vegetation er næsten uforandret. Levemåden har næppe forandret sig - bortset fra, at turisterhvervet er kommet til. Markerne er rige på tomater, meloner, avocadoer, kartofler, bønner, majs, tobak, vinstokke, bananer, dadler og papayaer. I husenes haver ser man igen og igen: bougainvilleaer, hibiscusser, daturaer og strelitziaer. Den nordlige del af Gran Canaria er stærkt bevokset og opdyrket, hvorimod den sydlige del er klippefyldt og tør med en pletvis bevoksning af endemiske planter.

Blandt disse er der en del sukkulenter af interesse for plantevenner, der besøger øen. Før man eventuelt tager afsted til øerne, så skal man læse en bog af dr. David og Zoe Bramwell: »Wildflowers of the Canary Islands« (Stanley Thornes Ltd., Lon-

Kaktussamlingen, som den så ud kun 5 år før! Personerne er, nævnt fra venstre: Christiane Broogh, Zoe Bramwell, Otto Balder, to funktionærer og David Bramwell.

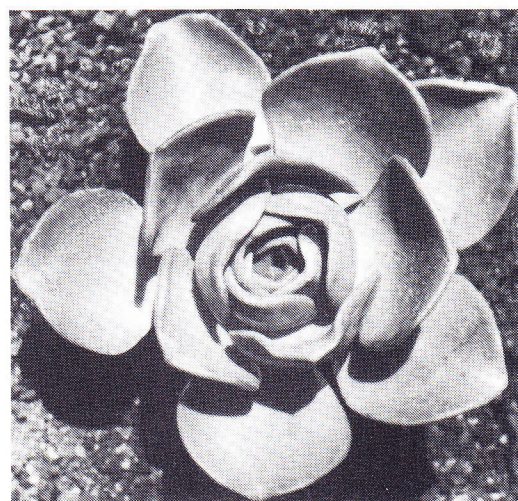
don. Pris ca. 6 engelske pund). Det er en god »vejviser« med mange billeder; den kan jeg kun anbefale på det bedste. Bogen omtaler også planternes voksesteder. I den botaniske have - Jardín Botanica Viera y Clavijo - i Tafira Alta nær Las Palmas kan man se mere end 1800 forskellige plantearter fra den kanariske og atlantiske flora. Planterne er passet så godt ind i landskabet, at man godt kan glemme, at man står midt i en kæmpestor plantesamling. De to forfattere af bogen har ledet dette anlæg i flere år. Det er også lykkedes for dem at få stablet en betragtelig kaktussamling på benene i de senere år - et veritabelt »Open-Air-Show«. Vi var tilstede ved indvielsen af den beskedne samling i 1976 (se fotografiet). Hvad den siden har udviklet sig til beskriver det andet fotografi bedre end mange ord. Det fortræffelige klima betyder, at planterne kan vokse året rundt, og at man derfor opnår resultater, som vi endog ikke turde drømme om på vore breddegrader.

Blomstrende grenspids af *Euphorbia atropurpurea*.

Man kan komme til Tafira Alta fra Las Palmas ved at tage de offentlige trafikmidler (bus). Det ligger ikke langt fra Las Palmas ...en sådan udflugt vil give en planteven mange interessante og spændende timer.

Helmut og Christiane Broogh
(oversættelse: HG)

Aeonium nobile - den mest sjældne af de kanariske aeoniummer.

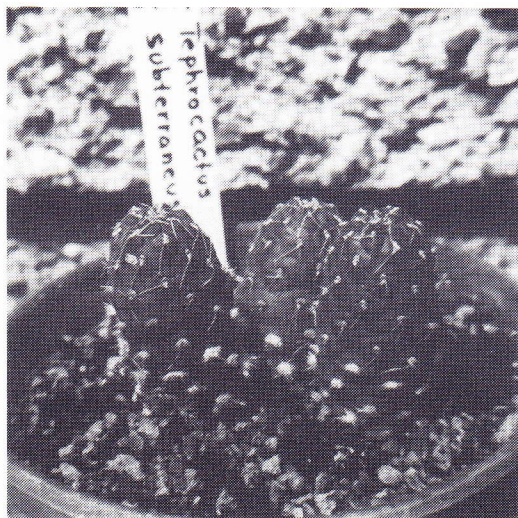

Fig. 1: *Tephrocactus subterraneus* på egen rod.

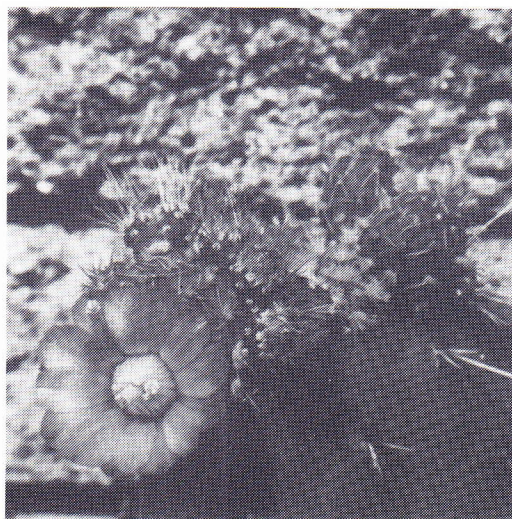

Fig. 2: *Tephrocactus subterraneus* i blomst. Planten er podet på en *Opuntia polyacantha*.

Planter fra min samling

Lad mig begynde med *Tephrocactus subterraneus* (fig. 1). Det er en plante, som jeg aldrig har set udbudt til salg hverken som plante eller i form af frø, men jeg var heldig at få fat på et par stiklinger i 1977. Planterne slog villigt rødder og har siden vokset, dog temmeligt langsomt hvis man udelukkende betragter den overjordiske del; men planterne har levet op til sit navn: *subterraneus* (under jorden) og har udviklet enorme roeformede rødder.

Kulturen på egen rod er ikke vanskelig, blot må man huske på, at *Tephrocactus subterraneus* ikke bare skal vandes, som var det en tilfældig *Opuntia*, for så opnår man bare det kedelige, at planterne hurtigt rådner og ender sine dage på kompostbunken. Om vinteren holdes planten helt tør og gerne ved en temperatur i nærheden af frysepunktet. Hvorvidt *Tephrocactus subterraneus* tåler frost kan jeg ikke udtale mig om. Vil man gerne se sin plante i blomst, skal man nok vente i nogle år, hvis man dyrker den rodægte. Langt nemmere går det, hvis man poder på en *Opuntia* (se fig. 2) - her på *Opuntia polyacantha*. Den afbildede plante, som blev podet i 1981, er ikke særlig stor, men blomstrede hele denne sommer med over 30 svagt rosafarvede blomster og havde samtidig en temmelig god tilvækst.

Hvis man slår *Tephrocactus subterraneus* efter i faglitteraturen kan man læse, at planten vokser i det nordlige Argentina i 3500 meters højde og i temmelig sandet jord, hvor planten er næsten helt begravet - kun spidsen af planten titter frem 1 centimeter over jorden.

Den næste plante er *Strombocactus disciformis* (fig. 3 og 4) og det afbildede eksemplar såede jeg i 1975. Et brev frø blev dengang sået i steriliseret, meget sandet jord. Flere af frøene spirede, men idag har jeg kun dette ene eksemplar tilbage, som iøvrigt vokser på egen rod i næsten ren grus. Jeg har tidligere læst, at hvis man selv såede *Strombocactus disciformis*, ville det tage mange år, inden man fik blomsterne at se, men det kan jo ikke være rigtigt, for allerede 4-5 år gammel blomstrede min egen plante for første gang med nogle prægtige gule blomster, som helt dækkede den lille plante.

Jeg har haft flere planter af *Strombocactus disciformis*, og kulturen må betegnes som vanskelig, især når det gælder indsamlede planter. Planten skal have så meget lys som muligt, og man skal i særdeleshed passe på ikke at vande for ofte. Om vinteren kan man anbringe planten køligt og helt tørt, men hvileperioden kan også foregå ved stuetemperatur - det betyder intet for blomstringen den følgende sommer.

Fig. 3: Frøplante af *Strombocactus disciformis*.

Fig. 4: Planten på figur 3 i blomst.

Austrocephalocereus dybowskii hører til en af mine probleplanter. Den afbildede plante (fig. 5) købte jeg hos Bent Jørgensen i 1978. Planten - eller rettere den øverste del af et skud (topcutting) - var nyligt importeret fra Brasilien og havde på det tidspunkt ingen rødder, men det ville den selvfølgelig snart få - regnede jeg med. Min »Austro« blev plantet i lecarig jord, vandet godt i varme perioder og hvert år har planten blomstret med sine cremefarvede voksagtige blomster. Blomsterne dannes i det tæt uldne cephalium hvor de i starten ligger godt beskyttet. En lun sommermorgen bemærker man, at spidsen af en blomsterknop er på vej ud gennem cephaliet. Senere på dagen når man vender hjem fra arbejde, og hvis vejret stadig er pænt, vil man bemærke, at knoppen er vokset utroligt meget på ganske få timer. Allerede samme aften er denne knop forvandlet til en smuk hvid blomst, men lige så hurtigt som blomsten udvikledes, lige så hurtigt visner den. Allerede næste dag er blomsten lukket, og efterhånden antager den en brunlig farve, for senere at blive helt sort og falde af. Hvis bestøvning finder sted - og det skete for første gang i år - falder blomsten ikke af, men tørrer ind og bliver siddende, således at frugten kan dannes.

Frugten er et lyserødt bær på størrelse med en stor hasselnød, som efter modning falder af planten. Den omtalte frugt indeholdt kun omkring 20 frø - der burde have været 200 eller flere.

Som nævnt ovenfor var planten uden rødder, da

jeg købte den. Med mellemrum har jeg kontrolleret plantens rødder, og i de første par år havde den slet ingen. Man skulle umiddelbart tro, at »Austroen« ville have været kollossalt dehydreret allerede efter det første år, men det var slet ikke tilfældet. Planten har klaret sig ved at opsuge vand fra drivhusets fugtige luft. Efter 3 år i min besiddelse fik min plante endelig noget, der lignede rødder, og selvom jeg ikke siden har kigget efter, håber jeg sandelig, at det efterhånden er blevet til et helt lille rodnet. Planten har stadigvæk ikke vokset én millimeter, men til gengæld har den også i år blomstret pænt.

Austrocephalocereus dybowskii vokser i Brasilien og planter herfra skal overvintres noget varmere end mange andre af vore kaktus. Nogen minimumstemperatur kan jeg ikke angive, da jeg altid overvintre min plante indendørs i et lyst vindue.

Som kontrast til *Austrocephalocereus dybowskii* hvad angår overvintringstemperatur kan man bl.a. finde *Pediocactus simpsonii*. *Pediocactus simpsonii* vokser i USA fortrinsvis i de nordlige stater, hvor man iøvrigt skulle kunne finde dem så højt som 3500 meter over havet, hvilket stiller store krav til planternes hårdførhed. Som Knut Fjeld fortæller (1), blomstrer *Pediocactus simpsonii* i vest-Montana tidligt på foråret, hvor temperaturerne om dagen ligger omkring 15°C for henimod aften at falde til et stykke under frysepunktet. Endvi-

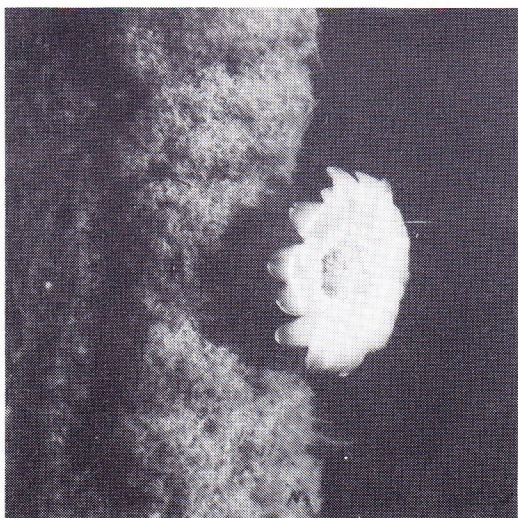

Fig. 5: Blomst i cephaliet på *Austrocephalocereus dybowskii*.

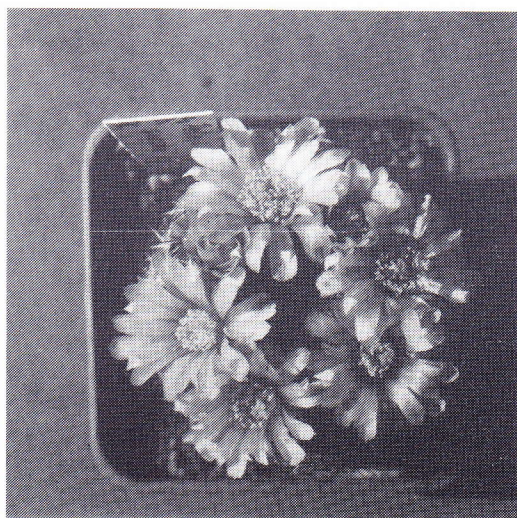

Fig. 6: *Pediocactus simpsonii* i blomst.

dere svinger vejret på denne årstid mellem kolde perioder med meget sne, og varmere perioder med tøvejr. Også om sommeren vil der i disse områder være stor forskel på dag- og nattemperaturer. De lave nattemperaturer er iøvrigt af afgørende betydning for fotosyntesen og dermed væksten hos *Pediocactus simpsonii*. Dette vil selvfølgelig også være tilfældet, hvis planten holdes i kultur og i lande med et varmere klima end vort eget, vil det næsten være umuligt at få *Pediocactus simpsonii* til at overleve særligt længe i et almindeligt drivhus.

Årsagen til dette, er ifølge Gerald Krulik (2), at *Pediocactus simpsonii* er en specialiseret CAM-plant (Crassulacean Acid Metabolism). En CAM-plant er en plante, der hovedsageligt åbner sine spalteåbninger om natten, hvor respirationen og hermed optagelsen af kuldioxid finder sted. CAM-planter sikrer via kemiske processer, at den om natten optagne kuldioxid »lagres» indtil lysprocesserne kan starte den følgende dag. *Pediocactus simpsonii* er dog yderligere specialiseret, derved at planten kun åbner sine spalteåbninger, hvis nattemperaturen er tilpas lav. Hvor lav temperaturen skal være, kan vel næppe siges med sikkerhed, men undersøgelser tyder på, at jo højere oppe planterne vokser, jo større krav til lavere nattemperatur.

Kan man ikke i kultur opfylde temperaturkravene til sin *Pediocactus simpsonii*, vil det altså medføre, at planten ikke kan vokse, men at den i stedet tærer

på sine reserver, hvilket vil medføre at planten efterhånden skrumper ind og dør.

I 1978 købte jeg to *Pediocactus simpsonii*. Planterne er anbragt i et uopvarmet drivhus hele året og føler sig godt tilpas, når der for alvor kommer frost til landet. April, maj og juni er de måneder, hvor planterne vokser kraftigst, men senere på året når vi får varmere nattemperaturer, går de ligesom i stå - skrumper en smule - og i oktober måned er det tydeligt, at planterne har mistet en del af tilvæksten fra foråret. Iøvrigt blomstrer mine planter hvert år i april, som vist på billedet (fig. 6), med smukke rosa blomster. I år var jeg endda så heldig, at begge planter blomstrede på nøjagtig samme tidspunkt, således at jeg kunne få krydsbestøvet blomsterne og få nogle frugter med frø. Jeg har førhen forsøgt at så frø af *Pediocactus simpsonii*, men frøet har aldrig spiret, uanset om det først fik frost eller ej. Der er muligvis tale om frø, der meget hurtigt mister sin spireevne - bliver »gamelt», som man siger. Mit eget frø spirede næsten 100%, idet det blev sået umiddelbart efter at frugterne havde åbnet sig.

Kilder:

1. Kaktus nr. 4, 1978.
2. The National Cactus and Succulent Journal nr. 3, 1978.

Finn Larsen
Kærvej 5, Hellested
DK-4652 Hårlev

BØGER OG TIDSSKRIFTER

Kaktus og andre sukkulenter

af Hans Hecht. Bearbejdet for danske forhold af Hans Grønlund.

Forlag: G.E.C. Gads Forlag, København, 1982.
ISBN 87-12-30815-5.

Format: 12,5 × 19 cm.

Indhold: 128 sider med 113 farvefotografier og 3 tegninger.

Pris: Dkr. 79,30.

Med ovennævnte bog er der endelig kommet et nyt værk på dansk, som begyndere og mere erfarne vil kunne få meget glæde af. Bogen er opbygget såre fornuftigt med fem korte kapitler om: sukkulenternes botanik, dyrkning, formering og sygdomme - de danner en glimrende optakt til de efterfølgende 113 billeder i farve. Hvert planteportræt er efterfulgt af en kort, men dækkende, beskrivelse, så enhver let vil kunne se, om plantens krav er til at opfylde. Bogen er let læst, hvilket skyldes vor udmærkede redaktør, som har bearbejdet bogen til dansk - ikke oversat den ordret. Bogen er anbefalelsesværdig.

Peter Brandt Pedersen

The Illustrated Encyclopedia of Cacti and Other Succulents

af Jan Riha og Rudolf Subik.

Forlag: Octopus Books Ltd., London, 1981.

ISBN 0 7064 1492 6.

Pris: 4.95 engelske pund.

Det er den engelske udgave af »Welt der Kakteen und andere Sukkulenten in Farbe« - indhold og anmeldelse som beskrevet ovenfor. Denne udgave er anskaffet af biblioteket i N.K.S. Bibliotekaren kan fuldt ud tilslutte sig Helmut Broogh's rosende bemærkninger om denne bog; man får virkelig meget for pengene. Bogen kan f.eks. købes gennem Whitestone Gardens (adresse: se bagsiden af KAKTUS).

Hans Grønlund

Succulent Scene One

Forlag: Southern Reprographics, 11 Wingle Tye Road, Burgess Hill, West Sussex RH15 9HR, England; 1981.

ISBN 0-907678-00-9.

Format: 14,8 × 21 cm.

Indhold: 78 sider med 7 fotografier og 32 tegninger.

Pris: 3.25 engelske pund eller 7.50 amerikanske dollars. Denne pris dækker også forsendelsen fra forlaget. Da redaktionen har haft anmeldelsen liggende i næsten ét år, vil det nok være fornuftigt at kontakte forlaget for at høre, om publikationen stadig kan fås, og om prisen er den samme.

Denne lille bog udkommer som nummer ét i en ny og uafhængig serie. Flere publikationer af samme art er under forberedelse. Velkendte forfattere giver nyttige informationer for sukkulentsamlere i en let læselig tekst med mange illustrationer. Artiklerne i det første nummer er: »Euphorbiaer fra Transvaal« af David Brewerton, »Små arter i *Echinocactanae*« af John Ede og »En introduktion til stapeliaerne« af Colin Walker. Forfatterne ved, hvad de skriver om, og er velkendte fra den internationale faglitteratur.

Helmut Broogh
(Oversættelser: HG)

Welt der Kakteen und andere Sukkulenten in Farbe

af Jan Riha og Rudolf Subik.

Forlag: Mosaik Verlag, D-8000 München.

ISBN 3-570-05202-8.

Format: 17 × 23,7 cm.

Indhold: 352 sider med 272 farve- og 205 sort/hvide fotografier og 75 tegninger.

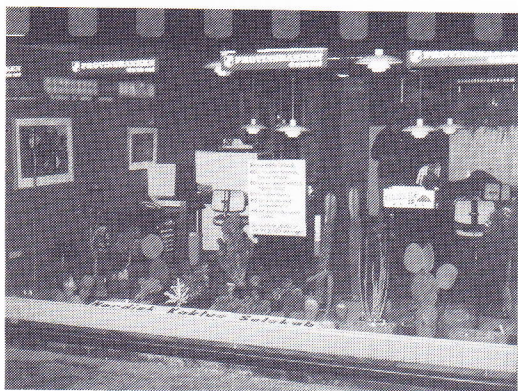
Pris: DM 29,80.

Teksten og billederne giver mange informationer - væsentligt flere end man kunne forvente, når man tager bogens lave pris i betragtning. Hér får sukkulentsamlerne tilbudt en tekst, der er nem at læse, da den ikke er tyngt af for meget teoretisk stof. Teksten er illustreret med meget fine billeder - denne kombination af fornuftig tekst og gode illustrationer skal roses! Foruden kaktusser og andre sukkulenter behandler bogen også nogle få bromeliaer, tillandsiaer og sukkulente orchideer. Forfattere, Riha og Subik, har gjort sig gældende i den internationale faglitteratur gennem mange år. De er begge knyttet til vores hobby gennem deres arbejde ved Karls-Universitetets botaniske have i Prag.

Helmut Broogh

MEDLEMMERNES HJØRNE

Udstillinger i Nordjylland

På Det jyske Haveselskabs landsdelsudstilling var Nordjyllandskredsen repræsenteret med en stand på 30 kvadratmeter. Vestjyllandskredsen havde venligst udlånt os deres bagtæppe, hvilket vi vil sige dem tusind tak for. Udstillingen blev besøgt af ca. 22.000 gæster. Vi var på udstillingen alle dagene, og der blev delt foldere ud om Nordisk Kaktus Selskab. Fem nye medlemmer tegnede sig under udstillingen, og vi håber at Otto Forum har fået flere senere. Alt kom godt hjem fra udstillingen, bortset fra min *Bursera*, der fik en alvorlig skade.

Få dage efter udstillingen i Brønderslev blev jeg ringet op af Provinsbankens lokale afdeling. De ville gerne have, at jeg skulle lave en udstilling af kaktus i deres vindue. Efter at have sovet en nat på det, sagde jeg »selvfølgelig« ja og gik igen i gang med at slæbe og pakke kaktus. Jeg var noget bekymret, da det drejede sig om et nordvindue på 8 kvadratmeter; men ingen af mine kaktus ser dog ud til at have taget skade af opholdet i vinduet.

Udstillingen varede fra den 20. september til den 4. oktober, og i denne periode uddelte banken foldere om Nordisk Kaktus Selskab. Fotografiet over denne lille artikel viser bankens udstillingsvindue udsmykket med kaktus.

Dorthe Møller Jensen
Døvnældevej 10
DK-9800 Hjørring

Lavagrus

Dette indlæg er en kommentar til »Odlå kaktus utan jord ...går det?« i KAKTUS 1982-4:

De fleste kaktus vokser i naturen, hvor der er mange salte i jorden. Det skyldes at jorden for eksempel indeholder lava og/eller, at nedbøren er ringe, og planterne på stedet optager det meste af det vand de behøver fra undergrunden. Grundvandet henter på sin vej op gennem jordlagene salte med op til jordoverfladen. Efterhånden som vandet fordampes fra jordoverfladen, koncentrerer saltene hér. Det er derfor vigtigt, at vi sørger for at give de kaktus vi dyrker i vore samlinger et godt tilskud af salte. Får de kaktus, vi dyrker på friland, for få salte, bliver saltkoncentrationen i plantelegemet for lav, og dermed bliver plantens frysepunkt ikke lavt nok, så cellevæggene sprænges ved for lave frostgrader.

I stedet for at begynde at importere lavagrus kan vi lige så godt bruge et hjemligt produkt, vi har stort overskud af, nemlig flyveaske fra vore kraftværker.

Planterne lever i symbiose med forskellige bakterier, som bor på planternes rødder. For planterne er disse bakterier mere eller mindre nødvendige, da de udskiller stoffer, der er vigtige for planterne. Dyrkes planterne i et sterilt vækstmedium som f.eks. lavagrus til akvarier, kan man nok få frøene til at spire; men planterne begynder at vantrives, når de når en vis størrelse. Derfor skal der altid tilsættes »levende« jord til voksemediet. I nogle tilfælde indeholder den jord, der er tilgængelig for os, dog ikke de samme bakterier, som findes i jorden på plantens naturlige voksested. Derfor er der kaktus, vi trods de håderligste anstrengelser ikke kan få til at trives i vore samlinger. Bakterierne hjælper også planterne til at »æde« sten. På granitsten kan man ofte se ætsede mærker efter planterødder.

Til slut kan nævnes, at jeg dækker en del af mine kaktus' behov for salte ved at blande tangmel i jorden.

Erik T. Møller
Halvdansvej 10
DK-3080 Tikøb

Kredsrepræsentanter:

Norge: Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, telf. (02) 74 04 03.

Østlandet/Oslo: Lars B. Woldseth, Tante Ulrikkes Vei 29, Oslo 9, telf. (02) 10 25 79.

Sverige: Torbjörn Haldammen, Riset 1, 734 00 Hallstahammar, telf. 0220 - 260 09.

Västsverige:

Sydsverige: Kjell-Erik Nilsson, Axel Danielssons väg 306, 214 82 Malmö, telf. 040 - 139944.

Sydslesvig: Holger Schönfeld, Lærkevej, D-2391 Hvilenberg, Sydslesvig.

Nordjylland: Dorthe Møller Jensen, Døvnældevej 10, 9800 Hjørring, telf. (08) 92 48 45.

Vestjylland: Erik Holm, Fruehøjvej 36, 2. tv., 7400 Herning, telf. (07) 12 32 82.

Østjylland: Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tastrup, 8410 Rønde, telf. (06) 36 73 25.

Sønderjylland: Thomas Nissen, Simmerstedvej 91, 6100 Haderslev, telf. (04) 52 23 28.

Fyn: Ebbe Dreyer Skov, Kornmodvænget 2, 5210 Odense NV, telf. (09) 94 13 43.

Sjælland: Poul Erik Hansen, Esberns Allé 2 st., 2860 Søborg, telf. (01) 69 90 39.

Diateket:

Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tastrup, DK-8410 Rønde.

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes ved henvendelse til Palle Carlsen, Nybyggervej 2, Tastrup, DK-8410 Rønde, tlf. (06) 36 73 25. Betaling: Check eller på giro nr. 2 18 22 89.

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nummer (årg. 5 nr. 2 uds.; årg. 8 er på kun 2 nr.). Årgang 9-16: 10 kr. pr. nummer (årg. 13 og årg. 14 nr. 1 udsolgt).

Sukkulenter til friland

Specialkatalog over
Sempervivum, Joviborba
og nærstående slægter
– samt over Iris
Gerne postordre

MAILANDS STAUDER

Simmelbrovej 36, 7260 Sdr. Omme.

HAR DE PRØVET

AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Solsikkevej 7,
4600 Køge.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skafter pletter, gødning og andre ting, vi har
brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-emble-
mer og N.K.S.-kuverter foregår også gennem
indkøbscentralen. Henvendelse til:

FIND AALBÆK MADSEN

Langedamsvej 11
DK-5500 Middelfart
Giro 6 60 02 63

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i

KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

Kaktusgødningen SUKUROL føres

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne
importplanter samt mange
arter Sempervivum, Papyrus og
andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 – Vallensbæk
2620 Albertslund – Tlf. (02) 64 50 95

Plantelister udsendes ikke

GODT NYTÅR!

»Klein Mexiko« LUKKER den 25. oktober
1982; men vi ÅBNER igen den 26. marts 1983
med nye og interessante kaktusser. Vi glæ-
der os til Deres besøg til foråret!

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten
Steinfelder Heckkaten
(vejen Reinfeld-Bad Segeberg)

DER KAKTEENLADEN

Jörg Köpper

Lockfinke 7 - D-5600 Wuppertal 1

Vi har et stort udvalg i artikler til vores hobby
og et stort udvalg af kaktusbøger - også
antikvariske. Skriv efter vores gratis post-
ordrekatalog og bogliste.

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport

Lilienstr. 5 - Postbox 1107

D-7053 KERNEN i. R.

TILLÆG til min planteliste 1982-83:

Acantholobivia incuiensis	DM 13-15
tegeleriana	12-20
Echinopsis aurea	10-18
callichroma	10-20
cardenasiana	10-25

GODT NYTÅR!

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton-under Whitestonecliffe,
Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre
sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre inter-
nationale svarkuponer (post) for vor fuldt
illustrerede 36 siders prisliste, som inde-
holder verdens mest omfattende bogliste.

Ing. H. van Donkelaar

Lantje 1 a – Postbus 15

NL-4250 DA Werkendam – Holland

Betydeligt udvidet sortiment i sukkulenter,
kaktus samt andre sjældne planter. Ny plan-
teliste sendes mod forudbetaling af 3.50 hfl.
Frøliste gratis.

Alle henvendelser kan ske på dansk!